

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน
ต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

นางสาว อรทัย กนกันภากุล

006380

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2522

OPINIONS OF SCHOOL ADMINISTRATORS, CO-OPERATING TEACHERS,
SUPERVISORS, AND STUDENT-TEACHERS TOWARDS
THE STUDENT TEACHING PROGRAM OF
THE DEPARTMENT OF ELEMENTARY
EDUCATION, FACULTY OF EDUCATION,
KHON-KAEN UNIVERSITY.

Miss Oratai Kanoknapakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง
อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ต่อโครงการฝึกสอน
ของภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

โดย

นางสาวอรทัย กนกนภากุล

ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สุเมธ อมรวิวัฒน์.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

สุเมธ อมรวิวัฒน์.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ สุเมธ อมรวิวัฒน์)

ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ)

ประคอง กรวรรณสุต.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประคอง กรวรรณสุต)

มุกดา เติร์ฐบุตร.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุกดา เติร์ฐบุตร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์-
นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอน ต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาการ
ประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ชื่อนิสิต

นางสาวอรทัย กนกนาคูด

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เตชา ปิยะอัจฉริยะ

ภาควิชา

ประถมศึกษา

ปีการศึกษา

2522

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์
และนักศึกษาฝึกสอน ต่อโครงการฝึกสอนของภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในด้านการจัดเตรียมงานโครงการฝึกสอน การปฏิบัติงานร่วมกันของ
บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน การสอนและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาฝึกสอน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประมวลขอบเขตข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฝึกสอนของภาควิชาการ
ประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และนำมาสร้างแบบสอบถามขึ้น 4 จุด
คือ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษา
ฝึกสอนโดยครอบคลุมเนื้อหาในด้านการจัดเตรียมงานโครงการฝึกสอน การปฏิบัติงานร่วมกัน
ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน การสอนและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาฝึกสอน
จากนั้นนำแบบสอบถามไปใช้กับผู้บริหารโรงเรียน 19 คน อาจารย์พี่เลี้ยง 100 คน อาจารย์
นิเทศก์ 20 คน และนักศึกษาฝึกสอน 115 คน ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอนของภาควิชา

การประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในปีการศึกษา 2520 และ 2521
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาการ้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำผลเสนอ
ในรูปตารางและความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านการจัดเตรียมงานโครงการฝึกสอน บุคคลทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ควรจัดอบรมและเชิญอาจารย์ใหญ่ อาจารย์พี่เลี้ยง มาร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการฝึกสอนทั้งก่อนระหว่าง และหลังการฝึกสอน พร้อมจัดทำคู่มือการนิเทศการฝึกสอนด้วย นักศึกษาฝึกสอนมีความรู้และประสบการณ์เพียงพอในหมวดวิชาครุตามหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ การจัดสัดส่วนของจำนวนอาจารย์นิเทศ ต่อจำนวนนักศึกษาฝึกสอนยังไม่เหมาะสม

2. ด้านการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน บุคคลทั้ง 4 กลุ่ม มีความเห็นสอดคล้องกันว่า นักศึกษาฝึกสอนมีมนุษยสัมพันธ์ดี และปฏิบัติตามคำแนะนำของอาจารย์นิเทศ และอาจารย์พี่เลี้ยง นักศึกษาฝึกสอนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู อาจารย์นิเทศให้ความเป็นกันเองและช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงยอมรับวิธีการสอนของนักศึกษาฝึกสอน สภาพห้องเรียนของโรงเรียนฝึกสอนเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนน้อยมาก

3. ด้านการสอนและการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาฝึกสอน บุคคลทั้ง 4 กลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า นักศึกษาฝึกสอนมีความสามารถในการสอนและการจัดกิจกรรมการสอน และมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

4. ปัญหาที่สำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติงานโครงการฝึกสอน คือ นักศึกษาฝึกสอนได้รับบริการห้องสมุดและโสตทัศนศึกษาที่ทางโรงเรียนฝึกสอนและคณะศึกษาศาสตร์จัดให้ไม่เพียงพอ หลักการวัดและประเมินผลที่อาจารย์นิเทศ และอาจารย์พี่เลี้ยงใช้กับนักศึกษาฝึกสอนไม่ตรงเป้าหมายและไม่ชัดเจน สัดส่วนของจำนวนอาจารย์นิเทศกับจำนวนนักศึกษาฝึกสอนไม่เหมาะสม วิธีการคัดเลือกนักศึกษาออกไปฝึกสอนไม่เหมาะสม สภาพห้องเรียนเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาฝึกสอนต้องฝึกสอนหลายวิชาเกินไป

Thesis Title Opinions of School Administrators, Co -operating Teachers, Supervisors, and Student - Teachers; Towards the Student Teaching Program of the Department of Elementary Education, Faculty of Education, Khon -Kaen University.

Name Miss Oratai Kanoknapakul

Thesis Advisor Assistante Professor Laeka Piya - Ajariya, Ph.D.

Department Elementary Education

Academic Year 1979

ABSTRACT

Purposes :

The purpose of this study was to examine opinions of school administrators, co -operating teachers, supervisors, and student- teachers towards the student teaching Program of the Department of Elementary Education, Faculty of Education, Khon -Kaen University. Preparation of the student teaching program, co -operative work among the personnel responsible for the program, and teaching and involvements of student - teachers in school activities are areas of concern.

Procedures :

Opinionnaires, focussing on preparation of the student teaching

program, co-operative work among the personnel responsible for the program, and teaching and involvements of student-teachers in school activities, were constructed for school administrators, co-operating teachers, supervisors and student-teachers. The opinionnaires were sent to 19 school administrators, 100 co-operating teachers, 20 supervisors, and 115 student-teachers, who involved in the student teaching program of the Department of Elementary Education, Faculty of Education, Khon Kaen University in the academic years of 1977 and 1978. The obtained data were analyzed in percentage, mean and standard deviation. Conclusions were presented in tables with explanations.

Finding :

1. Preparation of the student teaching program : Four groups of the respondent agreed that The Department of Elementary Education, Faculty of Education, Khon Kaen University should provide a training program for the principals and the co-operating teachers, and invite them to take part in seminars before, between, and after the student teaching program. Handbook of supervision should be supplied also. The curriculum of the Faculty of Education has provided enough knowledge and experiences in teaching for the student-teachers. Proportion of the numbers of supervisor and student-teacher was not right.

2. Co-operative work among the personnel responsible for the student teaching program : Four groups of the respondent agreed that student-teachers had good relationship and behaved as suggested by supervisors and co-operating teachers. Student-teachers had good attitude towards teaching profession. Supervisors were generous and

helpful to the student-teachers. Co-operating teachers accepted the student teachers' teaching methods. Classroom condition did not provide right atmosphere for teaching.

3. Teaching and involvement of the student - teachers in school activities : Four groups agreed that student - teachers were able to teach and involve in school activities. They also were responsible for all the assignments.

4. The worst problems caused by the operation of student teaching program were : Student - teachers were not provided enough library and audio -visual services from the school and the Faculty. Measurement and evaluation criteria used by supervisors and co-operating teachers were not clearly stated and were incongruent with the purposes of the student teaching program. The numbers of supervisor and of student - teachers did not create a suitable ratio. Procedures used in selecting student - teachers for schools was not suitable. Classroom atmosphere did not facilitate teaching activities. Student - teachers had to teach too many subjects.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีเพราะความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลขา ปิยะธัญริยะ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยที่ไต่กรุณาให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่ง รองศาสตราจารย์ประสงค์ วรรณสุต ไต่กรุณาให้คำปรึกษาทางค่านสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ท่านคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ให้การสนับสนุนและคำแนะนำต่าง ๆ ศาสตราจารย์สุนทร ธรรมวิวัฒน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มุกดา เศรษฐบุตร ไต่กรุณาอ่านวิทยานิพนธ์ซึ่งช่วยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 5 ท่านเป็นอย่างสูง

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปานกา ใจเทียมวงษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา ประไพตระกูล ผู้ช่วยศาสตราจารย์วารีย์ ธีระจิตร อาจารย์นิเทศ บุษงามงคล ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ที่เลี้ยง และ อาจารย์นิเทศก์ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับโครงการฝึกสอนของภาควิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย และขอขอบคณนักศึกษาฝึกสอนสาขาประถมศึกษารุ่นปี 2520 และ 2521 ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

สุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบคณาจารย์สิริมา เกษมศิริสวัสดิ์ ที่ได้ตลอดเวลา ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนถึงที่สุดการวิจัย และขอขอบพระคุณอาจารย์มณฑา ชงอินเนตร ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือค่านต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณธำรง ชัยกถารักษ์กุล คุณวราภรณ์ ลิ้มสุวัฒน์ ที่ได้ความช่วยเหลือทุก ๆ ค่าน และให้กำลังใจตลอดมา และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาครั้งนี้

อรทัย กนกนภากุล

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฅ
รายการตารางประกอบ	ญ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
คำถามในการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
ความจำกัดของการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	8
คำจำกัดความ	8
2. บรรณคดีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
คานการฝึกสอนและการดำเนินงานโครงการฝึกสอน	11
คานการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการ ฝึกสอนรวมทั้งคานการสอนและการเข้าร่วมกิจกรรม ของนักศึกษาฝึกสอน	18
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้	25

3. วิธีดำเนินการวิจัย	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายและขอเสนอแนะ	107
สรุปผลการวิจัย	108
อภิปรายผลการวิจัย	113
ขอเสนอแนะ	119
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก	128
ประวัติ	150

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และ นักศึกษาฝึกสอนที่คอยแบบสอบถามแยกตามเพศ	46
2	อายุของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์และ นักศึกษาฝึกสอน.....	47
3	ประสบการณ์การสอนของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและ อาจารย์นิเทศก์	48
4	ประสบการณ์ทางด้านบริหาร การเป็นอาจารย์พี่เลี้ยง และการ เป็นอาจารย์นิเทศก์ ของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยงและ อาจารย์นิเทศก์	49
5	คุณวุฒิของผู้บริหาร โรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ แยกตามเพศ	50
6	จำนวนร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน	51
7ก.	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์ นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ในด้านการจัดเตรียมงานโครงการ ฝึกสอนของภาควิชาการประถมศึกษา	56
7ข.	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์ นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอน ในด้านการจัดเตรียมงานโครงการ ฝึกสอนของภาควิชาการประถมศึกษา	58
7ค.	ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์ นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ในด้านการจัดเตรียมงาน โครงการ ฝึกสอน ของภาควิชาการประถมศึกษา	61

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
7ง. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์- นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ในด้านการจัดเตรียมงานโครงการ ฝึกสอน ของภาควิชาการประถมศึกษา	64
7จ. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์- นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ในด้านการจัดเตรียมงานโครงการ ฝึกสอน ของภาควิชาการประถมศึกษา	65
7ฉ. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์- นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ในด้านการจัดเตรียมงานโครงการ ฝึกสอน ของภาควิชาการประถมศึกษา.....	66
7ช. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์- นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ในด้านการจัดเตรียมงานโครงการ ฝึกสอน ของภาควิชาการประถมศึกษา	67
8 นำหนักเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกสอน	69
9 นำหนักเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอนต่อการสอนและการเข้าร่วม กิจกรรมของนักศึกษาฝึกสอน	75

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

10. นำหนักเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์
พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ตอบปัญหา
เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฝึกสอนของภาควิชาการ
ประถมศึกษา. 82
11. นำหนักเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์
พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ตอบปัญหา
เกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ
การฝึกสอน 88
12. นำหนักเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์
พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และนักศึกษาฝึกสอน ตอบปัญหา
เกี่ยวกับการสอน และการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา
ฝึกสอน 93

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย